

N:o 1.

Ank. till Riksd. Kansli d. 9 Febr. 1871, kl. 12 midd.

*Andra Kammarens Andra Tillfälliga Utskotts Utlåtande N:o 1, i anledning af fyra motioner om åtgärder för embetsförvaltningens reorganisation till vinnande af för-
enkling och besparingar.*

De i detta ämne vid denna riksdag inom Andra Kammaren väckta och till Utskottet hänvisade förslag äro:

Herr J. W. Lundqvists motion N:o 17,

„ Gustaf Jonssons „ N:o 27,

„ Anders Johanssons „ N:o 43 samt

Herrar Olof Larssons och S. Ribbings motion N:o 108; yrkande

Herr Lundqvist, "att Riksdagen måtte hos Kongl. Maj:t anhålla att, jemte det embetsverk och myndigheter anbefallas att vid affattandet af sina beslut begagna en redigare och för lättare uppfattning af besluten tjenligare uppställning än den nu brukliga, och att underlåta alla, af målens beskaffenhet ej påfordrade, till tidsutdrägt och onödig omgång för parterna ledande formaliteter, Kongl. Maj:t måtte tackas tillse, att såväl härutinnan, som i öfrigt, ärendenas behandling hos embetsverk och myndigheter måtte i möjligaste mån för-
enklas, till vinnande af större skyndsamhet äfvensom den nedsättning i stats-
utgifterna, som genom in'dragning af obehöfliga tjenester kunde vinnas";

Herr Jonsson, "att Riksdagen måtte i skrifvelse till Kongl. Maj:t an-
hålla, det Kongl. Maj:t tacktes taga i öfvervägande, om icke hos de till stats-
förvaltningen hörande embetsverk och myndigheter en förenklad anordning af
göromålen skulle kunna åvägabringas, på samma gång befordrande större skynd-

Bih. till Riksd. Prot. 1871. 8 Saml. 2 Afd. 2 Band. 1 Häft.

samhet vid ärendenas behandling och medgifvande nedsättning i kostnaderna genom indragning af möjligen obehöfliga tjänster, samt att Kongl. Maj:t behagade hos kommande Riksdagar göra de framställningar i ämnet, hvartill Kongl. Maj:t må finna förhållandena föranleda“;

Herr Johansson ord för ord detsamma som herr Jonsson;

Herrar Larsson och Ribbing, "det Riksdagen måtte besluta att i underdånig skrifvelse anhålla, att Kongl. Maj:t ville taga i öfvervägande, om och hvilka förändringar af de civila embetsverken och embetena, eller möjligen indragningar af något eller några bland dem, ledande till besparingar i utgifterna för desamma, till lämpligare proportioners bestämning af de med hvarje embete förenade löneförmåner och inkomster, samt ändamålsenligare anordning af embetsutöfningen inom ifrågavarande gren af statsförvaltningen, som må anses möjliga och af omständigheterna påkallade; samt att Kongl. Maj:t till en kommande Riksdag behagade aflåta nådig proposition i ämnet."

Vid 1870 års riksdag ingåfvos 3 förslag af 7 motionärer i samma riktning. De behandlades af Andra Kammarens Andra Tillfälliga Utskott, hvars förslag, nu upptaget af motionärerne Jonsson och Johansson, utan menings-skiljaktighet godkändes af Andra Kammaren, men Första Kammaren, som ej förr än 27 April, således nära Riksdagens slut, blef i tillfälle hänvisa ärendet till Utskott, fann sig af tidens knapphet och andra skäl föranlåten förklara sig "för det närvarande" icke finna tillräcklig anledning att biträda Andra Kammarens för dess del fattade beslut om en skrifvelse i ämnet till Kongl. Maj:t. Första Kammaren syntes dock ingalunda vara förslaget obenägen. Kammarens Herr vice Talman och flere dess ledamöter uttalade vid remissen den 27 April den mening, som då af ingen motsades, att frågan var af "stor vikt"; att densamma, såsom "vidlyftig", borde af ett Första Kammarens Tillfälliga Utskott utredas; samt att, såsom en talare uttryckte sig, "man i allmänhet i landet med spänd uppmärksamhet motser, att någon åtgärd för dess lösning vidtages", och att man kunde vara "öfvertygad om, att Regeringen skall taga frågan i allvarligt bepröfvande, om blott representationen visar intresse för densamma." Det var blott i ett afseende meningarne vid detta tillfälle visade sig i Första Kammaren vara delade. En eller två talare önskade nemligen, att, så nära Riksdagens slut, den vidlyftiga frågan ej då skulle till ett Första Kammarens Tillfälliga Utskott hänvisas, och ansågo lämpligare, att med en sådan fortsatt behandling finge anstå till 1871 års Riksdag, då tiden kunde blifva mera tillräcklig. Kammarens flertal var dock af annan mening och hänvisade genast ärendet till behandling af Första Kammarens Tillfälliga Utskott N:o 2.

Detta Utskott, hvilket samtidigt fick sig tillsändt ett annat viktigt och vidlyftigt ärende — om förändrad plan för undervisningen vid rikets elementarläroverk — erkände i sitt 7 Maj 1870 daterade utlåtande, att frågan

om en förändring af embetsverken till vinnade af förenkling och besparing vore "maktpåliggande"; men då Riksdagen år 1868 till Kongl. Maj:t aflåtit en skrifvelse "angående den administrativa domsrättens upphörande och förvaltningens förenkling i vissa hänseenden", i hvilken skrifvelses andra punkt inginge jemväl framställningar af enahanda syftning, som de vid 1870 års riksdag ifrågasatta, och då, äfven om Utskottet "skulle anse sig ega tillräcklig förmåga att ingå i omständlig pröfning" af frågan, "den tid, som — — — stått för Utskottet öppen att använda, dock i alla händelser varit för kort", samt då det ej syntes Utskottet "antagligt, att en skrifvelse af ifrågavarande innehåll i någon mån kunde, mot den viktiga reorganisationsfrågans eget behof af erforderlig tid för sin lösning, påskynda sakens gång"; så fann Utskottet "för det närvarande" sig icke hafva tillräcklig anledning tillstyrka Första Kammaren att instämma i Andra Kammarens beslut om aflåtande från 1870 års Riksdag af en skrifvelse i ämnet till Kongl. Maj:t. I bråd tid, helt få dagar före riksdagens afslutande, blef detta Utskotts-utlåtande utan meningsbyte af Första Kam-maren godkändt.

Andra Kammarens Tillfälliga Utskott har trott sig böra erinra om dessa föregående, hvilka för Utskottet synts innebära en anvisning om lämpligaste sättet för ärendets fortsatta behandling. Lifligt öfvertygadt om behörigheten och lämpligheten af Andra Kammarens i fjol fattade beslut, och under antagande att Kam-maren i år är böjd att vidhålla detsamma, har Utskottet föreställt sig, att det för en god lösning af frågan vore önskligt, att ärendet kunde tidigt under riksdagen komma till Första Kam-maren, hvarigenom den antagligen viktigaste betänkligheten hos fjolårets Första Kam-mares Tillfälliga Utskott, nemligen tidens knapphet, icke derstädes behöfde hindra den maktpåliggande frågans omständliga pröfning, under hvilken det helt visst ej lär undgå dem, som dermed taga befattning, att den skrifvelse till Kongl. Maj:t, hvilken här föreslås, visserligen må vara beslägtad med den åberopade andra punkten i Riksdagens skrifvelse till Kongl. Maj:t N:o 89 af 15 Maj 1868, men dock ingalunda dermed sammanfaller. Och, såsom en motionär anmärker, ett Riksdagens uttalande om behofvet af en förändring i angifvet allmänt syfte kan här vid lag desto mindre anses, med hänsyn till 1868 års skrifvelse, öfverflödigt eller olämpligt, som just i samma mån utredningen af de i sistnämnda skrifvelse berörda frågor fordrar tid och omfattande undersökningar samt följaktligen ej torde vara afslutad, den skrifvelse, som här föreslås, utgör anledning att utsträcka de af den föregående skrifvelsen föranledda utredningar och undersökningar till angelägenheter, som äro ganska närbeslägtade, att icke, efter den ena utredningens afslutande, en annan kanske genast må finnas behöflig, hvilken, om den företagits i samband med den förra, kunnat fullbordas med besparing af tid och krafter.

Det Andra Kammarens Tillfälliga Utskott, som förledet år behandlade denna fråga, erinrade, att det ligger lika mycken vikt derpå, att sjelfva sättet för handläggningen af de hvarje embetsmyndighet anvisade göromål befrias från all onödig omgång och i möjligaste måtto förenklas, som derpå, att organisationen af samtliga till statsförvaltningen hörande embetsmyndigheter så afpassas, att, genom sammanförande af likartade ärenden och myndigheternas ställande i det förhållande till hvarandra, som bäst främjar behöflig samverkan, embetsförvaltningen sättes i tillfälle att med största möjliga lätthet och framgång verka för det allmänna bästa.

Det är vid den förra sidan af frågan om embetsverkens tidsenliga förändring, flertalet af de föreliggande motionerna fäst sig; och det kan icke nekas, att, huru mycket än en i det yttre förbättrad organisation af embetsverken må kunna gagna, de fördelar, som eftersträfvats och böra kunna uppnås, dock ej skola vinnas, förrän sjelfva sättet för behandlingen af ärendena hos hvarje myndighet erhållit den förenkling, den befrielse från omgång och vidlyftighet, som möjliggör en önskvärd skyndsamhet, utan att lägga hinder i vägen för en betryggande pröfning af hvarje ärende.

En sådan de tunga formernas förenkling är också ett vilkor för, att att de många embets- och tjänstemännen må kunna till antalet inskränkas, hvarigenom onödiga utgifter för statsverket undvikas och en användning af krafter och förmågor vinnes i andra riktningar, der de väl behövas, på samma gång som det allmänna, fordrande af sina tjänstemän fullt och godt arbete, också blir i tillfälle att jemnare och bättre, än nu för de lägre platserna mångenstädes är händelsen, godtgöra arbetet och dermed äfven i allmänhet frisäga sig från vidare anspråk på tjänstemannapensionering. För renskrifningsarbete böra icke — det är en allmänt erkänd, men tyvärr icke lika allmänt tillämpad sats — ordinarie tjänstemän förnöta tid och krafter, som i statens tjänst eller annorstädes kunde bättre användas.

Den granskning af arbetsmetoder och former, hvilken för vinnande af det åsyftade ändamålet bör hos hvarje särskild förvaltningsmyndighet företagas, lär icke lämpligen och med utsigt till framgång kunna verkställas af Riksdagen eller någon dess afdelning. Deremot bör det icke möta svårighet för Regeringens ledamöter, med deras erfarenhet om förhållandena inom de dem underlydande embetsverk och myndigheter, att, efter inhemtande, der så kan erfordras, af vederbörandes yttrande, för hvarje embetsverk eller myndighet särskildt pröfva frågan och till Riksdagen framställa förslag i de delar, der dess medverkan må erfordras.

Om detta arbete utan vidare dröjsmål företoges och med den kraft, sakens vikt påkallar, fullföljdes, borde den inre reformen af embetsverken snart

kunna genomföras och deras slutliga, mera fullständiga ombildning i väsendtlig mån underlättas och påskyndas.

Alltså får Utskottet, med anledning af föreliggande motioner, vördsamt hemställa,

att Riksdagen måtte i skrifvelse till Kongl. Maj:t anhålla, det Kongl. Maj:t täcktes taga i öfvervägande, om icke hos de till statsförvaltningen hörande embetsverk och myndigheter en förenklad anordning af göromålen skulle kunna åvägabringas, på samma gång befordrande större skyndsamt vid ärendenas behandling och medgifvande nedsättning i kostnaderna genom indragning af möjligen obehöfliga tjänster, samt att Kongl. Maj:t behagade hos kommande Riksdagar göra de framställningar i ämnet, hvartill Kongl. Maj:t må finna förhållandena föranleda.

Stockholm den 9 Februari 1871.

På Utskottets vägnar:

Arvid Gumælius.
